

2.1 Aprofundiment democràtic

Transformació política des de la radicalitat democràtica al servei de la ciutadania

*el canvi
segur*

Resum executiu

La crisi econòmica i de valors ha provocat una greu crisi institucional, de lideratge i de confiança, que ha posat en qüestió totes les estructures democràtiques i que ens obliga a revisar el seu funcionament en direcció als profunds canvis que demanda la ciutadania.

La corrupció ha estat un dels elements clau de la ruptura de confiança entre la política i la ciutadania. En conseqüència, el PSIB-PSOE ha d'exercir el seu compromís d'eradicar-la en totes les seves arestes. D'entrada, estem convençuts de la necessitat de combatre la corrupció en origen, mitjançant controls interns que puguin suprimir comportaments abans que arribin a produir-se, i tenim un important paquet de mesures per a això.

En la ineludible necessitat d'efectuar canvis radicals en la manera d'entendre la política procedeix efectuar una gran iniciativa de transparència, participació i millora de l'Administració pública. Ha d'implantar-se la cultura de rendició de comptes, de la consulta ciutadana per a les polítiques de gran impacte i obrir a la llum pública processos administratius endogàmics i opacs en alguns casos.

El compromís del PSIB-PSOE és afrontar una transformació de la política i de les relacions amb la ciutadania des de la radicalitat democràtica, i donar resposta a les noves demandes socials del segle XXI. Entre altres mesures, es proposen les següents:

1. Establim el principi de "un polític, un sou".

- 2.** Proponem un pacte de permanència de dos mandats com a màxim en el mateix càrrec públic institucional i orgànic.
- 3.** En els casos de corrupció, les conseqüències del delictes se satisfaran amb els béns i drets del condemnat i, amb les garanties degudes, els que poguessin figurar a nom dels seus afins o testaferros.
- 4.** Regularem l'assumpció de responsabilitats polítiques per incompliments injustificats de promeses electorals o del programa de Govern.
- 5.** En tot l'arc institucional de Balears introduïrem més obligacions de transparència i rendició de comptes, un règim disciplinari per garantir el compliment de les obligacions i majors mecanismes participació ciutadana.
- 6.** Serà creada una Oficina estatal Anticorrupció, amb capacitat d'actuació directa en tot l'àmbit del sector públic de l'Estat i de les Administracions Locals. Des de la nostra Comunitat, signarem els corresponents acords de col·laboració.
- 7.** Proponem la limitació i reducció dels aforaments de càrrecs.
- 8.** Defensarem la instal·lació de la seu de l'Agència de Transparència i Antifrau al nostre territori, i així passar de ser un dels escenaris de la corrupció al seu referent en contra.
- 9.** S'implantarà progressivament l'Adreça Pública Professional en els càrrecs de direccions generals i secretaries generals, adreça d'empreses públiques i equivalents.
- 10.** Tots els alts càrrecs hauran d'acreditar el coneixement i les competències sobre les habilitats bàsiques de l'Adreça Pública Professional.
- 11.** Impulsarem les Auditories ètiques en l'Administració.
- 12.** El ciutadà tindrà dret al fet que se li lliuri el llistat històric de qualsevol entitat o persona a la qual se li hagi adjudicat obra, concessió, gestió o activitat pagada amb diners públics.
- 13.** Es disminuiran les càrregues administratives, al mateix temps que s'impulsarà la reducció en la tramitació i resolució dels procediments administratius.
- 14.** Se simplificarà un elevat nombre de procediments administratius i s'impulsarà que es resolguin en un primer i únic contacte amb la persona interessada.

15. Serà creada la figura del funcionari tutor dels interessos de la gestió pública del ciutadà. Cada tramitació tindrà un funcionari responsable del procés d'informació.

16. Es crearà el dret a seguiment digital de la tramitació dels expedients amb els instruments informàtics.

Transformació política des de la radicalitat democràtica al servei de la ciutadania

Constatem una greu pèrdua de confiança de la ciutadania en relació amb la pràctica totalitat de les institucions de l'Estat, des de la Corona fins als ajuntaments. Greus casos de corrupció han afectat a tots els nivells governamentals: Govern central i autonòmics, provincials i insulars, partits polítics, sindicats ... S'ha perdut la confiança en la justícia, en el legislador i en l'executiu, en els òrgans de control, etc.

A més, les majories absolutes han contribuït a empitjorar aquest clima, mitjançant la imposició d'unes polítiques que han afavorit a les classes dominants, a la patronal i a la banca, i que han suposat un cruel increment de la pobresa i la desigualtat, així com la pèrdua de drets socials que es creien consolidats al nostre país.

A les Illes Balears no ha quedat espai per al diàleg i el governament. En aquest context, els socialistes hem de respondre amb un programa que asseguri l'avanç cap al manteniment i el reforç de la qualitat democràtica, la participació ciutadana i l'equilibri i la vigència de la funció de les majories i minories.

El nostre horitzó se situa en la propera legislatura (2015-2019), en la qual aspirem a guanyar les eleccions de maig de 2015 i implantar el nostre model de governament i les necessàries reformes institucionals a les quals ens referirem aquest document.

En un procés intens de canvi no només cal proposar introduir reformes en les Administracions, institucions i en la societat, sinó també en la pròpia estructura dels partits. Comencem per aquí.

El PSOE ha de ser protagonista en exemplaritat ètica.

El PSOE es va originar en un context temporal i polític d'escassa qualitat democràtica i, no obstant això, va impulsar decididament elements clau d'una democràcia avançada. Aquest mateix compromís ens ha de conduir a la recuperació del lideratge des de l'exemplaritat.

Per això, hem de procedir a profunds canvis interns que, d'altra banda, han de proposar-se al conjunt de les organitzacions polítiques per millorar la confiança ciutadana. Encara que la Conferència Política no és el marc

estricta i adequada per procedir a canvis de normes internes, està bé recordar alguns principis i iniciatives a manera de referència.

Estam convençuts de la necessitat de combatre la corrupció en origen mitjançant controls interns que puguin eliminar comportaments abans que arribin a produir-se. Els òrgans de direcció tenen, entre les seves competències, el control polític dels grups institucionals del nivell corresponent (municipal, autonòmic, etc.) per impedir casos de males pràctiques. Per tot això:

- Reformarem la Llei de Partits perquè totes les organitzacions comptin amb una Comissió d'Ètica, triades en llista independent i composta per persones independents de candidatures electorals, que valori la idoneïtat de candidats i càrrecs públics, i que elabori un Codi de Conducta que inclogui un règim sancionador visible.
- Implantarem un règim estricte d'incompatibilitats per impedir que el controlador acabi sent la mateixa persona que el controlat.
- Assumirem el compromís d'evitar els grans multilideratges, tant institucionals com a orgànics.
- Donarem més participació a la militància en l'elaboració i l'ordre de col·locació de les candidatures de les llistes electorals, reduint el tant per cent dels avals als candidats.
- En el cas de primàries, quan la candidatura amb menys vots hagi obtingut més d'un 20% d'ells, tindrà garantida la seva presència en l'equip de la candidatura guanyadora resultant.
- Extremarem el rigor en la selecció de candidats orgànics i institucionals. Inclourem en aquest procés la necessitat de declarar a quines organitzacions pertany i quin és el seu nivell de vinculació.
- Establirem el principi "un polític, un sou", i la inclusió d'altres interessos específics o sectorials a les declaracions d'activitats i béns patrimonials.
- Practicarem les reformes legals necessàries per adequar la immunitat que protegeix als parlamentaris i l'aforament.
- Proposarem a totes les forces polítiques l'establiment de sistemes de limitació dels mandats. Mentrestant, el PSIB-PSOE es compromet a propiciar compromisos individuals de no repetir més de dos mandats en el mateix càrrec institucional i orgànic.
- En els casos de corrupció, les conseqüències del delictes se satisfaran amb els béns i drets del condemnat i, amb les garanties degudes, els que poguessin figurar a nom dels seus afins o testaferros.
- Inclourem com a obligatòria la formació en ètica pública de tots els alts càrrecs de les Administracions.
- Serà obligatòria la celebració de debats electorals.

● Regularem l'obligatorietat de representants electes i alts càrrecs a rendir comptes quant a:

- Efectuar declaracions de béns i patrimoni.
- Informar de la seva agenda institucional.
- Presentar balanç periòdic anual dels seus compromisos públics programàtics i de gestió més rellevants.
- Assumir responsabilitats polítiques per incompliments injustificats de promeses electorals.
- Assumir responsabilitats polítiques per incompliments del programa de govern.

Impulsarem la major interacció entre governants i ciutadans. Si la ciutadania, insatisfeta amb els programes desenvolupats o no actius, aconsegueix recollir el mateix nombre de signatures com les quals van ser necessàries per triar al càrrec públic -en el cas de president o batle- aquest haurà de presentar una moció de confiança.

Es proposa el cessament o abandó de l'acta al moment en què s'obre judici oral. La imputació, per si mateixa, comportarà l'obligació d'una explicació en seu parlamentària o ple.

El PSIB-PSOE proclama la seva prioritat de pactar la governabilitat amb forces d'esquerres i progressistes. Rebutgem els pactes de Govern amb el Partit Popular a qualsevol nivell.

Un nou model de lideratge públic

La societat ve exigint i proposant una profunda reflexió sobre la composició, estructura i funcionament del lideratge públic, en un món més obert i globalitzat, en el qual tot és més proper i, al mateix temps, més complex. La ciutadania exigeix una legitimació social més enllà del simple funcionament dels mecanismes institucionals.

La part superior del lideratge, la dels governants, ha de transformar-se de manera radical perquè està, com tots sabem, en les seves hores més baixes, vilipendiada i criticada per tots els actors socials. Ho corroboren les enquestes del CIS. Aquesta situació ve generada en gran part pels casos de corrupció que afecten a una petita, però molt visible, zona de l'esfera política. Però no cal oblidar tampoc les molt evidents males pràctiques de gestió, vinculades a diversos errors.

Aquestes males pràctiques de gestió -i moltes altres que no acaben en imputacions ni condemnes, però sí en malbaratament i ineficiència, amb un alt impacte econòmic i social que posteriorment paga doblement la ciutadania, com a aeroports sense avions, autopistes sense cotxes, macro edificis sense funcions, etc.- es produeixen per una falta de capacitats i competències concretes, i per absència de sistemes independents i forts d'avaluació i control.

Aquestes persones, membres dels equips de govern de l'Administració política, es troben al capdavant d'organitzacions de milers -o desenes de milers- d'empleats, i pressupostos de desenes -o centenars- de milions d'euros, que han de garantir el funcionament de la nostra economia, seguretat, salut, educació, mobilitat, etc. En conseqüència se'ls ha d'exigir un determinat conjunt de competències i habilitats, com entre elles:

Haurà de ser exemplar en el seu comportament públic, i en el particular que pugui tenir efectes públics. Establirà alts i públics compromisos amb la integritat. Col·laborarà amb els sistemes de control i supervisió.

Haurà de tenir una extraordinària capacitat de comprensió i integració en els sistemes de representació i presa de decisions, en una societat cada vegada més diversa i complexa. Usarà les modernes fórmules de participació ciutadana presencial i tecnològica, per tal d'auscultar el pols social i actuar en conseqüència.

Seràn líders en organització, però especialment de l'àmbit de decisió que els ocupa, en el sentit d'impulsar i prendre la iniciativa en resposta a les noves realitats i demandes de la societat.

Impulsaran l'avaluació i rendició de comptes de les seves iniciatives i projectes, al mateix temps que acceptaran les corresponents responsabilitats.

Posseiran la capacitat de comunicar de forma efectiva cap als empleats, ciutadans i altres grups d'interès, que avui hauria de ser una habilitat consubstancial al polític per tal de gestionar amb transparència.

El governant estarà anomenat a impulsar la innovació i portar noves idees i solucions a l'Administració pública, per la qual cosa ha de tenir predisposició, entre altres coses, a aprendre de forma contínua.

Hauran d'integrar i dirigir equips professionals, creadors de valor públic, i empoderar persones amb suficient trajectòria en gestió pública i coneixement expert de la matèria.

La transparència a les Illes Balears

Ja a la passada legislatura (2007-2011) es van donar passos en aquest sentit amb la publicació de la Llei de Bona Administració i Bon Govern, l'avaluació de polítiques públiques per part de la ciutadania, sistemes de participació innovadors, etc., però ara cal anar més enllà. Volem avançar més en transparència i bon govern, per donar resposta a les demandes ciutadanes de més participació, i per això hem elaborat un nou text que hem presentat com a proposició de llei, a partir del projecte de llei que es va aprovar la passada legislatura. Aquest nou text incorpora cinc decisions novetats:

- Un àmbit d'aplicació més ampli per aconseguir a totes les institucions.
- Més obligacions de transparència i rendició de comptes.
- Més mecanismes de participació ciutadana.
- Un òrgan de control extern, en lloc d'un intern.
- Un règim disciplinari per garantir el compliment de les obligacions.
- L'aprovació de la nova llei és avui un compromís de Govern per a la propera legislatura, però no és bastant.

S'han detectat també altres necessitats com la reforma del Reglament del Parlament de les Illes Balears, per reforçar els mecanismes de control del Govern.

I per descomptat, el PSIB-PSOE fa seves les propostes que han estat presentades a nivell federal referent a les modificacions legislatives de textos tan importants com el Codi Penal, la Llei general tributària, la Llei reguladora de la gràcia d'indult, l'Oficina anticorrupció i altres propostes en matèria de regeneració democràtica exposades a l'anomenada Declaració de València entre les quals cal citar:

- Creació d'una Oficina estatal Anticorrupció, amb capacitat d'actuació directa en tot l'àmbit del sector públic de l'Estat i de les Administracions Locals, amb competència per revisar les actuacions i procediments, amb abast econòmic i capacitat per exigir les responsabilitats que puguin derivar-se d'ells. Actuarà d'acord amb un pla anual que inclourà actuacions programades, aleatòries i derivades de denúncia. Podrà relacionar-se directament amb la Fiscalia, amb la AEAT i amb l'Oficina de Conflictes d'Interessos, i actuarà en les Comunitats Autònomes després de la signatura dels corresponents acords de col·laboració.
- Establiment del cessament obligatori dels alts càrrecs en el mateix moment en el qual siguin cridats definitivament a judici oral a títol d'imputats o processaments per delictes de corrupció política.
- Suspensió dels parlamentaris, consellers i regidors en el mateix moment en el qual siguin anomenats a judici oral a títol d'imputats o processaments per delictes de corrupció política, que es transformarà en cessament en el moment en què siguin condemnats. Durant el període de suspensió passarà a exercir les seves funcions qui ocupi el següent lloc en la candidatura.
- Prohibició de nomenar com a alts càrrecs en totes les Administracions públiques els qui es trobin culpables en judici oral a títol d'imputats o processats per delictes de corrupció política.
- Incorporació a la Llei Orgànica del Règim Electoral General d'una causa de inelegibilitat pels qui, al moment d'aprovació de llistes electorals, es trobin culpables en judici oral a títol d'imputats o processats per delictes de corrupció política.
- Modificació del procediment per a la designació de membres d'òrgans constitucionals i altres òrgans, la designació dels quals correspon a les Cambres (Tribunal de Comptes, RTVE ...) i organismes reguladors (Banc d'Espanya, Comissió Nacional del Mercat de Valors ...) que inclogui la convocatòria pública de les vacants a cobrir i l'avaluació de la competència i idoneïtat dels candidats per un Comitè Assessor de composició professional variable, els informes del qual seran públics. Aspecte aquest que fem nostre i que aplicarem als òrgans en els que la seva designació correspongui al Parlament de les Illes Balears, bé ja en funcionament, com la Sindicatura de Comptes, o bé per establir, com el Síndic de Greuges o el Consell Audiovisual.

- Supressió de la facultat dels parlamentaris i altres càrrecs públics de declarar per escrit quan siguin anomenats com a testimonis.
- Proposta de limitació i reducció d'aforaments.

Administracions al servei dels ciutadans

Existeix un gran consens entorn de la idea que el model espanyol d'administració pública ha experimentat en les últimes 4 dècades canvis de destacada transcendència. L'augment de recursos disponibles en aquest temps -fins i tot, malgrat la forta reducció pressupostària dels últims anys- ha vingut fent necessària una major atenció sobre l'eficàcia i l'eficiència de les organitzacions públiques i la introducció d'una nova cultura en la gestió dels serveis.

No obstant això, aquestes transformacions no han estat aprofitades per superar els vells dèficits del nostre sistema públic. La gran descentralització del poder polític, i la creació de noves Administracions, les de les Comunitats Autònomes, no han influït, per se, en la millora de la gerència pública.

Tan sols el sistema de Salut, amb àmplia tradició anterior en gestió professionalitzada, pot assenyalar-se com a excepció de polítiques públiques productores de serveis públics d'excel·lents resultats i efectes.

I en aquest context, sorprenentment, la cessió de competències estatals al nou conjunt de la Unió Europea, però també l'assumpció de noves maneres de fer les coses, han estat percebuts, en bona part, com la creació d'una nova capa de burocràcia.

En conseqüència, ens enfrontem a la imperiosa necessitat de buscar instruments cap a un canvi definitiu, realment transformador, que permeti passar del model netament burocràtic originari, llastrat per la vella cultura apuntada, a un altre model de gerència i de governament.

Un diagnòstic telegràfic de l'Administració pública autonòmica ens assenyalava que s'ha caracteritzat pel mimetisme del model heretat de l'Administració general de l'Estat, i no ha estat suficientment orientada a l'obtenció de resultats. Es tracta d'entitats i institucions més atentes a l'oferta que a la demanda i amb poca visió global. A tot això cal afegir que aquest model de funció pública no ha evolucionat al mateix ritme que la societat.

La proposta socialista se centra en múltiples àmbits, dotats d'una posició fortament innovadora:

- El PSIB entén l'Ajuntament com l'estructura bàsica d'organització i representació democràtica i, seguint el principi de subsidiarietat, vetllarà sempre per la defensa del municipalisme i l'efectiva assignació de recursos financers i material a l'administració municipal.
- Es crearà un òrgan depenent de l'Executiva del PSIB de representació del municipalisme. Les seves resolucions seran vinculants a totes aquelles lleis i assignacions pressupostàries que els afectin.

- Es dignificarà la figura del REGIDOR/A i s'assegurarà la seva suficiència econòmica d'acord amb la Llei de Bases de Règim Local, vetllant per la negociació amb les forces polítiques en el repartiment de les dedicacions exclusives i parcials en funció de la seva representativitat.

Informació i transparència

Estem convençuts que s'han de millorar els mecanismes d'informació amb els que compten no solament els actors polítics i socials, sinó en general el conjunt de la ciutadania. Per a això proposem, entre d'altres:

Crear un òrgan que supervisi l'accés ciutadà a la informació en un procés gratuït i àgil.

El ciutadà tindrà dret, en una única sol·licitud, al fet que se li lliuri el llistat històric de qualsevol entitat o persona a la qual se li hagi adjudicat obra, concessió, gestió o activitat pagada amb diners públics, així com les quantitats percebudes i obres o concessions adjudicades.

Accés gratuït a la informació urbanística dels terrenys, així com del seu historial, tant de classificació com de titularitat.

Elaboració per part de les Administracions locals, Consells Insulars i Govern de les Illes Balears d'un llistat públic de béns immobles expropiats per l'administració pública o entitats de gestió, amb indicació de l'import per metre quadrat pagat, així com llistat de béns immobles adquirits per l'administració pública per qualsevol altre sistema, també amb indicació del preu pagat per metre quadrat.

Els adjudicataris han de, no només complir amb els requisits de transparència, sinó que han d'especificar qui són les persones físiques finals propietàries i beneficiàries d'aquestes entitats o UTE's.

Ampliar l'espai d'aplicació de la Llei de transparència a tot tipus d'organismes que es financin amb fons públics (Sindicats, Associacions d'Empresaris, partits polítics i entitats religioses).

Eficiència, sostenibilitat i governament

Són vàries les iniciatives que s'han d'impulsar en aquest terreny, tals com:

- Redefinir les actuacions de disminució de les càrregues administratives i impulsar la reducció en la tramitació i resolució dels procediments administratius.
- Supressió d'entitats administratives que suposen una duplicació burocràtica per al ciutadà.
- Quant a Responsabilitat Social Corporativa, incloure en els plecs de contractació administrativa requisits a les empreses licitadores, en relació a certificació de sostenibilitat i valoració d'elements com el compromís de les empreses amb el territori de les Illes Balears, la utilització de productes locals, etc.

- Millora del funcionament i la prestació dels serveis
- El decidit enfocament al ciutadà precisa d'alguns canvis rellevants, com els que cada procediment administratiu tindrà un/a funcionari/a que serà responsable del seu procés de tramitació i d'informació, per així assegurar els interessos de la ciutadania en la gestió pública.
- Crear el dret a seguiment digital de la tramitació dels expedients amb els corresponents instruments informàtics.

Ètica i política d'integritat en la funció pública

Aquestes mesures han d'anar acompanyades d'un fort reforç de la lluita contra la corrupció. Per això apostem per mesures contundents entre les quals estaran:

- Incloure com a obligatòria la formació en ètica pública de tots els alts funcionaris de les Administracions.
- Incloure com a obligatòries les avaluacions de 360° per a alts funcionaris, per evitar estils de lideratge tòxics i obrir canals de participació als segons i tercers nivells de les Administracions.
- Creació de l'Oficina d'Ètica que prestaria servei al personal de la Funció Pública de tots els nivells.
- El sistema d'accés dels empleats públics no garanteix l'accés dels millors. Han d'utilitzar-se mecanismes de selecció en els quals es dona major importància a les competències i les habilitats, i es donen per suficientment acreditats els coneixements prèviament certificats per universitats, etc.

D'altra banda, hem creat organitzacions gairebé situades en compartiments estancs -el Govern pel que fa als Consells, tots dos pel que fa als Ajuntaments, tots pel que fa a l'Administració General de l'Estat ...- de manera que no flueix el coneixement i l'experiència. Per això, s'ha d'impulsar:

- La millora en la selecció, formació, regulació i mobilitat del personal públic i una progressiva homogeneïtzació dels sistemes d'accés a tots els nivells de l'Administració.
- Una major coordinació entre escoles de formació (INAP, EBAP, especialitzades) en la formació dels empleats públics.
- Un nou impuls de la formació comuna a totes les administracions públiques, amb un doble objectiu, l'estalvi de recursos tant materials com a econòmics per tal de ser més eficients, i l'accessibilitat a la formació contínua dels funcionaris en aquelles administracions públiques que no tenen tant de mitjans per efectuar-la
- Fer transparent l'elecció del professorat de les escoles de funcionaris i les seves valoracions pels alumnes.

- Creació d'un Estatut del Sector Públic que ordeni i unifiqui el model organitzatiu de les Administracions Públiques.
- Incorporar amb caràcter general i immediat -en el primer any de govern i a tots els empleats públics- l'avaluació de l'acompliment per al personal directiu.
- Incorporar amb caràcter general i immediat -en el primer any de govern i a tots els àmbits- l'avaluació de l'acompliment organitzacional, això és, en el marc de l'acompliment de les organitzacions.
- Substituir els sistemes de productivitat discrecionals o automàtics i vincular-los a les avaluacions de l'acompliment.
- La carrera professional horitzontal.
- Reordenar l'estructura salarial de l'Administració Pública per simplificar-la i dotar-la de major transparència, i eliminar les desigualtats retributives injustificades definint un ventall estable.
- Les mesures de formació, avaluació i revisió dels empleats públics vindran acompanyades d'una anàlisi de les necessitats de personal per assegurar uns serveis públics de qualitat, recuperant la dotació de plantilla necessària en aquells àmbits on calgués amb un pla de xoc especial per a les àrees sanitàries, educatives i del tercer sector que han sofert una retallada insostenible al llarg dels últims 3 anys.
- Suprimir les situacions dels empleats públics que són percebudes com de privilegi per la ciutadania, com són:
 - La consolidació del denominat nivell 33, fora de la lògica de la carrera administrativa i del principi de "a igual treball, igual salari".
 - Les diferències en l'edat de jubilació entre el personal que realitza les mateixes funcions.
 - Les diferències en els sistemes d'atenció sanitària.
 - L'opacitat en determinades partides salarials, com la productivitat, sigui del tipus que sigui.
 - La desregulació de les "portes giratòries".
 - Articular organismes disciplinaris compostos per personal funcional de diferents administracions públiques (autonòmica, insular i local), que permeti que la instrucció dels procediments disciplinaris s'adeqüin a uns paràmetres adequats de legalitat, independència i igualtat.

La Direcció Pública Professional

Aquesta modalitat de selecció i contractació d'alts directius -que actualment ocupen llocs de confiança política, siguin o no d'origen funcional - va ser creada mitjançant l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic i, o no s'ha desenvolupat -ni a l'Estat, ni territorialment- o ho ha fet de manera innòcua -assignant, sense més, aquesta denominació a determinats llocs de segon nivell- cosa per la qual s'ha buidat de valor i de capacitat transformadora. A l'oferta electoral del PSIB de 2011 ja va ser introduïda la figura, encara que no va poder desenvolupar-se.

Molts acadèmics l'assenyalen com la clau per acabar amb els errors de gestió i contribuir a la millora de la integritat.

Es tracta d'implantar progressivament -almenys en el 25% dels llocs en els dos primers anys de govern- la Direcció Pública Professional en els càrrecs de direccions generals i secretaries generals, direcció d'empreses públiques i equivalents.

Aquest personal estarà subjecte al compliment d'un contracte programa, i la seva desvinculació solament podrà ser per incompliment després d'una avaluació de l'acompliment.

Tindrà retribució variable per compliment d'objectius, però el seu salari no podrà superar, en cap cas, el màxim dels funcionaris de la Comunitat Autònoma. Tampoc serà menor que el dels funcionaris que tingui al seu càrrec.

Estaran subjectes a un exigent codi ètic específic que garantirà, entre d'altres coses, la seva independència de l'activitat pública dels partits polítics.

En tot cas, el 100% dels alts càrrecs acreditaran, en aquest mateix espai temporal, el coneixement i les competències sobre les habilitats bàsiques de la Direcció Pública Professional, com la direcció d'equips, planificació, orientació en resultats i a la ciutadania, comunicació i transparència, etc., així com la competència material en l'àmbit concret en què hagin estat nomenats.

Aquestes mateixes competències seran exigibles en els processos de lliure designació dels empleats públics de nivells 28 al 30, o que tinguin al seu càrrec grups de treball nombrosos.

Se suprimiran els concursos per a alts funcionaris -nivells 28 al 30 o equivalents- en els quals no s'estableixi cap requisit per a la provisió de llocs, eliminant així la "lliure designació".

Com tots els altres llocs, els d'aquests alts empleats estaran subjectes a l'avaluació de l'acompliment organitzacional i, a més, a l'avaluació individualitzada.

En sintonia amb l'anterior i de manera complementària, el PSIB generarà un Registre d'experts en administració pública entre les persones que han ocupat càrrecs de direcció i representació executiva en qualsevol administració pública en anteriors legislatures, per tal de captar i no malgastar el talent existent dins de la pròpia organització i canalitzar-ho amb un principi de formació, professionalitat, capacitat, experiència i mobilitat geogrà-

fica entre Illes, i així donar suport al Govern, Consells, Ajuntaments, Empreses Públiques i organismes dependents. Aquest Registre serà prioritari a l'hora d'assignar llocs de gestió i confiança política en qualsevol punt i administració del territori. Entrarà en vigor una vegada aprovat aquest document i dependrà de la Comissió Executiva del PSIB, que ho posarà en marxa per tal de que pugui ser aplicat a la següent legislatura.

El PSIB, en aquest marc de REGISTRE D'EXPERTS, assegurarà l'enviament als municipis de persones qualificades per a l'exercici de l'assessorament directiu i de confiança, entenent així aquest registre com el millor sistema de suport als municipis.

Cultura de la planificació, l'avaluació i l'organització de l'Administració

Un dels majors dèficits de les nostres organitzacions públiques és l'absència d'una cultura de la planificació i l'avaluació. Són molt escassos els exemples d'avaluació integral, de polítiques i de programes, de processos, de resultats, etc. Aquesta situació genera una falta de coneixement sobre l'eficàcia i l'eficiència de l'activitat i impedeix la rendició de comptes. Per això, cal impulsar:

- La conversió del Programa Electoral en un PLA DE MANDAT (de legislatura o més enllà). Aquest haurà de portar-se a aprovació del Ple corresponent, i no més tard de 3 mesos després del Ple de constitució. Aquest Pla contindrà, com a mínim, la conversió del programa en projectes concrets associats a les partides pressupostàries concretes que després hauran d'incloure el pressupost anual o plurianual del govern corresponent. Aquest es publicarà a la web institucional i, del mateix, es faran dues avaluacions anuals, donant compte al Ple d'aquesta avaluació. Es convertirà en el document elemental per al seguiment i avaluació de les polítiques públiques que s'han de dur a terme en un mandat.
- L'avaluació de programes i polítiques públiques
- La incorporació de la cultura del disseny i de la previsió pressupostària de les polítiques públiques, i un sistema d'avaluació periòdica dels objectius i dels resultats i efectes de l'acció pública. _
- Involucrar als representants dels treballadors en tots els sistemes d'avaluació de l'acompliment.
- Canviar cap a organitzacions matricials i en xarxa, superant les estructures jeràrquiques, de cara a l'eficiència i la sostenibilitat.
- Incorporar l'estratègia de la Responsabilitat Social Corporativa amb els treballadors.
- Estandarditzar i generalitzar els sistemes de gestió, vinculant la seva existència o no a la retribució variable.
- Empoderar a l'empleat públic des de la gestió per competències i l'Avaluació de l'Acompliment.

- Impulsar Auditories ètiques.
- Considerar al ciutadà no solament com a consumidor, sinó com a col·laborador en el disseny del Servei.
- L'ampliació dels horaris d'atenció al ciutadà dels serveis públics.

Per garantir la responsabilitat política en el compliment dels programes electorals, es crearà en les diferents institucions una comissió per al seguiment del compliment del programa electoral presidida pel principal partit de l'oposició, i amb presència de la ciutadania a través del Síndic de Greuges, o la seva figura equivalent en les diferents institucions.

Es proposa, així, trobar un mecanisme mitjançant el qual els càrrecs executius donin compte de l'acció de govern a la ciutadania, més enllà del Parlament i/o, en tot cas, incorporant dins l'activitat parlamentària un espai a tal afecte, obert a la ciutadania.

A més, per garantir la responsabilitat política en el compliment dels programes electorals, es crearà en les diferents institucions una comissió amb capacitat sancionadora per al seguiment del compliment del programa electoral a través d'un consell ciutadà.

En el cas del PSIB, el control del compliment del programa electoral s'efectuarà també davant el Consell Polític i davant la militància.

Al final de cadascuna de les legislatures es produeixen les actuacions més visibles de l'executiu, normalment obres públiques, i que associem amb propaganda electoral. Per evitar aquesta situació els futurs batles, presidents i els seus equips es comprometran al fet que, una vegada presa possessió dels seus càrrecs i planificades totes les actuacions incloses als respectius programes electorals, aquestes tinguin, el més aviat possible, una data d'inici d'execució repartides a cadascun dels anys que dura la legislatura, de tal manera que el ciutadà, des del primer moment, sàpiga quan s'executaran les actuacions que més li interessin o, si més no, tenir una idea de com millorarà la seva ciutat o comunitat autònoma o en què invertiran els seus diners, és a dir, una espècie de compte enrere per a la seva execució.

Per dur-ho a terme, al marge de l'actuació administrativa, el PSIB-PSOE comptarà amb webs pròpies del partit, i amb les webs corresponents corporatives. Per a un exercici de transparència, aquesta planificació s'indicarà a la web corporativa de cada institució d'una manera específica, clara i senzilla, informació que també recollirà la web del PSIB-PSOE mitjançant enllaços a cadascuna d'elles, la qual cosa també servirà per a potenciar les webs pròpies.

Col·laboració públic-privada

Alguna cosa que ens ha mostrat la crisi és que no podem seguir el model de subvencionar activitats i crear entitats dependents dels diners públics. Per aquest motiu, han de buscar-se alternatives a l'hora de dur a terme els projectes. L'alternativa més viable, i que ajuda als comptes de l'administració, es basa en la col·laboració públic-privada on ambdues parts surten

guanyant (a excepció dels serveis públics bàsics com l'educació o la sanitat).

No volem centrar-nos en el model on l'administració ofereix el servei o obté subministrament o producte i l'empresa privada obté beneficis per la privatització dels serveis o el cobrament de peatges o quotes, sinó en el model en el què el sector privat obté més benefici en funció de l'eficiència del seu treball, que serà avaluat en base a indicadors. D'aquesta forma, els 3 actors surten guanyant:

- L'administració guanya: ofereix el servei i obté el subministrament amb menys costos.
- El sector privat guanya: obté més beneficis a partir de l'eficiència (quant més eficient, més beneficis).
- El ciutadà guanya: s'aconsegueix el servei i un ús més eficient dels recursos públics.

La gestió de la cooperació públic-privada exigeix aprenentatges i canvis en les cultures, en les percepcions, en els instruments de gestió i en els rols dels directius públics i privats. La sostenibilitat i la consistència d'aquesta cooperació exigeix nous desenvolupaments en les maneres de gestió respectives i, molt especialment, requereix eliminar estereotips i el desconeixement mutu.

A manera de resum, impulsarem metodologies de contractació que fomentin la col·laboració públic-privada, basades en l'avaluació d'indicadors d'eficiència i el pagament en funció d'aquests.

L'acció Universitat-Empresa

És bàsic i necessari que el món educatiu, en aquest cas, la universitat pública (UIB) i el món laboral, vagin de la mà pel que s'ha d'aprofundir i millorar els vincles entre aquests, més enllà dels típics contactes en els camps de recerca i desenvolupament, havent d'arribar aquesta cooperació a tot tipus d'estudis.

Es proposa que els treballs finals de grau siguin treballs reals d'aplicació en el sector privat, facilitant la integració real dels estudiants al món laboral i afavorint al sector privat amb personal i avantatges de diferents tipus com, per exemple, els beneficis fiscals.

Govern digital i simplificació

La majoria de les administracions han adoptat -el Govern de les Illes Balears des de 2008, amb el Primer Pla de Simplificació- o estan adoptant, mesures de simplificació administrativa, amb la finalitat de facilitar les activitats de les empreses i la relació amb els ciutadans, suprimint tràmits i agilitzant els procediments per tal de facilitar l'activitat econòmica.

Tant a nivell europeu, a nivell de directives, com a nivell estatal i autonòmic, s'han portat mesures de simplificació administrativa bàsicament orientades a aquest efecte.

El camí per recórrer és encara llarg i cal avançar de forma sistemàtica cap als següents objectius:

Simplificació administrativa

- Eliminar procediments que es consideren que ja no tenen finalitat pública.
- Simplificar un elevat nombre de procediments administratius i fer que es resolguin en un primer i únic contacte amb la persona interessada.

Administració electrònica o Digital

La tramitació electrònica de quants més tràmits millor i l'establiment d'un model integrador de serveis, que ha de permetre que l'empresa i el ciutadà es relacioni amb l'Administració amb el menor cost possible mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació.

- Avançar cap a una Administració sense papers, de manera que s'automatitzin tots els procediments i processos administratius.
- Extensió de la factura electrònica a la totalitat de les relacions entre l'Administració i els seus proveïdors.
- Incentivar i implantar la cultura de la interoperabilitat en les Administracions: cal compartir les dades i col·laborar.

Des de la transversalitat amb els sectors clau de l'Estat del Benestar

Els sectors de la Salut, de l'Educació i Recerca, dels Serveis a la Societat, de la Dependència, etc. són els que han de generar el seu propi posicionament innovador i/o compartir els valors de la regeneració i la radicalitat. Així tots, sector per sector, hem de fer-nos preguntes del tipus: Anem a mantenir un sistema de selecció de personal basat en proves memorístiques que allunyen a les persones de major talent de les nostres organitzacions públiques? Anem a seguir acceptant/defensant lideratges basats en la confiança política en comptes de la professionalitat? Anem a continuar proposant models de gestió corporatius absents de competències directives?

La resposta és òbvia: no. Tenim bones idees. Algunes que vam saber implementar amb èxit i altres antigues que no vam saber desenvolupar. I bons exemples de comportament ètic i de bona gestió.

I compartim d'altres propostes recents i il·lusionants, com algunes de l'última Conferència Política. Aquesta pot ser un bon exemple:

"11. Crear l'oficina del ciutadà en el Parlament, l'anomenat diputat 60, que gestioni les Iniciatives Populars i estableixi la possibilitat que un, o varis dels seus representants, puguin accedir a seu parlamentària i defensar de forma directa les seves propostes."

Però necessitem fer un pas més. Necessitem major radicalitat. Entre altres coses hem d'avançar en:

- L'articulació de mecanismes per exigir que el governant que no compleixi de llarg el seu programa de govern a mitja legislatura presenti la seva dimissió, després de l'oportuna avaluació de les causes i la rendició de comptes.
- La configuració d'un tipus de consulta ciutadana per als canvis clau en les polítiques de gran impacte.
- L'obertura dels, generalment, processos opacs o almenys endogàmics -de selecció, de contractes, de persones, etc.- a una mirada externa i independent.

Aquesta nòmina d'iniciatives de radicalitat democràtica no té fi. La nostra aspiració és que, en el procés de contrast amb la ciutadania i la societat es perfilin aquestes i altres propostes, fent així un canvi realment transformador a les nostres institucions de representació i de gestió públiques.